

**ความรู้ และเจตคติ ในการป้องกันการตั้งครรภ์ในนักเรียนมัธยมศึกษา
โรงเรียนจันทบุษยานุสรณ์ ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด**
**Knowledge and Attitude of Pregnancy Prevention of High School
Students in Chantarubeksaanuson School Kaset Wisai Subdistrict,
Kaset Wisai District, Roi Et Province**

เพียรศรี นามไพร
Piansri Namprai

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาความรู้ และเจตคติในการป้องกันการตั้งครรภ์ในนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนจันทบุษยานุสรณ์ ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย : การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 345 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกรกฎาคม 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความรู้ และเจตคติในการป้องกันการตั้งครรภ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย : ความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 62.03 โดยส่วนใหญ่ทราบว่า ถุงยางอนามัยเป็นการคุมกำเนิดที่สะดวกและปลอดภัยมากที่สุด ร้อยละ 82.61 ส่วนเจตคติในการป้องกันการตั้งครรภ์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.13 โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดคือ หากต้องการคุมกำเนิดที่ถูกต้องวิธีและเหมาะสมควรปรึกษาแพทย์หรือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ 67.25

สรุป : ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าความรู้และเจตคติในการป้องกันการตั้งครรภ์ในนักเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางดังนั้นควรมีการให้ความรู้ในการป้องกันการตั้งครรภ์และจัดกิจกรรมปลูกฝังค่านิยมที่ดี ทั้งในโรงเรียน และชุมชน อย่างสม่ำเสมอ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครู/อาจารย์ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

คำสำคัญ : การป้องกันการตั้งครรภ์, นักเรียนมัธยม

ABSTRACT

Objective : To study knowledge and attitude of pregnancy prevention of high school students in Chantarubeksa Anuson School, Kaset Wisai Sub-District, Kaset Wisai Distric, Roi-Et Province.

Methods : The study design used a descriptive research. The sample consisted of 345 students using random sampling. The data collection was conducted in July 2015. The research instrument was the questionnaires on knowledge and attitude of pregnancy prevention. The data were analyzed using frequency, percentage, average and standard deviation.

Results : Knowledge of pregnancy prevention was in the middle level at 62.03 % and The Mostly knew that the condom was most convenient and safety of contraception at 82.61 % . Attitude of pregnancy prevention was in middle level at 59.13 % and The Mostly knew that should consult Doctors or Health officials for contraceptive methods correctly at 67.25 %

Conclusions : The results indicate that knowledge and attitude of pregnancy prevention in most high school students was in the middle level. Therefore, parents, teachers and Health officials should always give knowledge to prevent pregnancy and set activities for good values at school and in community.

Keywords : Pregnancy prevention, High school students.

บทนำ

ปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ใหม่ ๆ การเข้าถึงสื่อต่างๆ การเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ รวมถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก และสื่อต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาช่วยยั่วเย้าอำนวยการให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กันอย่างอิสระมากขึ้น จากการที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันการตั้งครรภ์และขาดความพร้อมในการมีชีวิตครอบครัว เป็นผลให้เกิดการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในอัตราที่สูง¹ สำหรับประเทศไทย จากสถิติของกระทรวงสาธารณสุข ประชากร 65 ล้านคน มีสตรีวัยรุ่น 23 ล้านคน ในจำนวนนี้มีการตั้งครรภ์ที่ไม่ต้องการถึง 1 แสนคน/ปี² สำหรับสถิติการมีบุตรของวัยรุ่นมีจำนวนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานกำหนดถึง 71 จังหวัด ซึ่งตามเกณฑ์มาตรฐานที่องค์การอนามัยโลก (WHO) กำหนดไม่เกินร้อยละ 10 ซึ่งในปี พ.ศ. 2552 สูงเป็นอันดับ 2 ของโลก และเป็นอันดับ 1 ของทวีปเอเชีย ข้อมูลจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์³ พบว่า ในภาพรวมของประเทศไทย พ.ศ. 2554 มีเด็กทารก

ที่เกิดจากเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 15 ปี ซึ่งน่าจะถือว่าอยู่ในวัยที่ไม่พร้อมที่จะเป็นแม่ จำนวน 3,676 คน และมารดาที่ตั้งครรภ์และคลอดบุตรอายุน้อยกว่า 20 ปี ทั้งหมดจำนวน 114,001 คน ซึ่งในจำนวนนี้ พบว่ามีแม่วัยรุ่นอายุน้อยที่สุด 8 ปี ในขณะที่พ่อวัยรุ่นอายุน้อยที่สุด 10 ปี และยังพบว่าการที่เกิดเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในอัตรา 51.67 : 48.33 ค่าเฉลี่ยของหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีค่า 90 ต่อ 1,000 คน ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงสุดในทวีปเอเชีย⁴ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน และคาดว่าประมาณครึ่งหนึ่งมีการยุติการตั้งครรภ์ด้วยการทำแท้ง ส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อน และมีอัตราการเสียชีวิตมากกว่าการแท้งเองถึง 10 เท่า 5 วัยรุ่นส่วนใหญ่มีการตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมนั้นคือตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ และเป็นการตั้งครรภ์นอกสมรส การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นมักไม่ได้ฝากครรภ์และไม่ได้มีการดูแลครรภ์ที่เหมาะสม ส่วนใหญ่มีการคลอดก่อนกำหนด ทารกแรกคลอดมีน้ำหนักตัวน้อยและมีการตายคลอด ร้อยละ 1 ทั้งนี้การคลอดของวัยรุ่นในปี พ.ศ. 2552 มีจำนวนมากถึง 122,736 คน (ร้อยละ 16 ของการคลอดทั้งหมด) นั่นคือวัยรุ่นคลอดประมาณ 336 คนต่อวัน โดยที่

วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 15 ปี คลอดทารกประมาณ 3,000 คน ต่อปี ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา และเป็นการคลอดของวัยรุ่นที่มีอายุน้อยลง คือ ช่วงอายุ 15 - 17 ปี⁶ ทั้งนี้เนื่องจากวัยรุ่นขาดความรู้เรื่องเพศศึกษา และทักษะชีวิต สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีรายงานว่า 1 ใน 5 ของผู้หญิงที่ประสบปัญหาตั้งครรภ์ที่ไม่ต้องการมักเป็นผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นนอกจากจะเป็นผลกระทบต่อสุขภาพกายและจิตแล้วยังมีปัญหาด้านสังคมด้วยวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ภาวะที่ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม จึงนับว่าเป็นวิกฤตช่วงหนึ่งของชีวิต เนื่องจากเป็นช่วงต่อของวัยเด็กและผู้ใหญ่ เป็นวัยที่เริ่มมีความรู้สึกทางเพศซึ่งเป็นเรื่องธรรมชาติ แม้ในปัจจุบันจะได้รับการรับรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียนนับตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งการสอนในระดับนี้มักจะไม่มีปัญหายุ่งยากมากนักเพราะเด็กยังไม่มีความรู้เพศเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่พอในระดับมัธยมศึกษาร่างกายจะเริ่มเกิดความเปลี่ยนแปลง จนเห็นความแตกต่างระหว่างชาย - หญิง อีกทั้งวัยรุ่นอาจเรียนรู้เรื่องเพศจากสื่อต่าง ๆ ทำให้วัยรุ่นมีเจตคติ ค่านิยม แนวคิดในเรื่องเพศสัมพันธ์เปลี่ยนไป และเป็นผลเสียมากกว่าจะเกิดประโยชน์ ในปัจจุบันวัยรุ่นมักเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรเป็นเรื่องปกติ ทำให้วัยรุ่นขาดการป้องกันตนเองเนื่องจากขาดทักษะที่ดี และขาดความตระหนักถึงปัญหาที่จะตามมา⁷ โดยเฉพาะปัญหาการทำแท้ง ออกจากโรงเรียนกลางคัน และติดเชื่อเอดส์ อีกทั้งก่อให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจสังคม และการแพทย์ อัตราเสี่ยงทางด้านสุขภาพของมารดาวัยรุ่นและทารกในครรภ์ก็มากกว่าธรรมดา โดยเฉพาะการคลอดก่อนกำหนด ทางด้านสังคมก็มีปัญหาเรื่องการศึกษา ครอบครัวไม่มั่นคง และโอกาสจะได้ทำงานดี ๆ ก็น้อยลง

จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการใช้เทคโนโลยีการใช้สื่อต่างๆ เพื่อพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และสังคมให้เทียบเท่ากับ ๆ หลายจังหวัด จึงอาจส่งผลให้เกิดปัญหาความเสี่ยงทางด้านเพศได้จากผลของการพัฒนานั้น จากผลการสำรวจ พบว่า นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีการตั้งครรภ์ปี 2556 จำนวน 8 ราย คิดเป็น ร้อยละ 12 ปี 2557 จำนวน

18 คน คิดเป็นร้อยละ 15⁸ จากข้อมูลดังกล่าว พบว่าเด็กมัธยมมีแนวโน้มการตั้งครรภ์ก่อนวัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความรู้ และเจตคติ ในการป้องกันการตั้งครรภ์ในนักเรียนมัธยมศึกษา โดยเลือกศึกษาในโรงเรียนจันทบุรุษเกษมอนุสรณ์ ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากเด็กมัธยมมีแนวโน้มการตั้งครรภ์ก่อนวัยเพิ่มมากขึ้น เพื่อทราบถึงระดับความรู้ เจตคติ ในการป้องกันการตั้งครรภ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้พัฒนาความรู้ และจัดรูปแบบที่เหมาะสมในการให้ความรู้ ปรับเปลี่ยน เจตคติ และการเฝ้าระวังการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความรู้ และเจตคติ ในการป้องกันการตั้งครรภ์ในนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนจันทบุรุษเกษมอนุสรณ์ ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาความรู้ และเจตคติ ในการป้องกันการตั้งครรภ์ในนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนจันทบุรุษเกษมอนุสรณ์ ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาคั้งนี้เป็ นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ทั้งชายและหญิง โรงเรียนจันทบุรุษเกษมอนุสรณ์ ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 2,500 คน คำนวนขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่า สัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน

กลุ่มตัวอย่าง เลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ดังนี้

ชั้นตอนที่ 1 แบ่งนักเรียน ออกเป็น 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นมัธยมปีที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6

ชั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นปีด้วยวิธีการ

สุ่มอย่างง่าย โดยใช้การจับสลาก ชั้นปี 1 ปี 2 ,3,4,5 ชั้นปี
ละเท่าๆกัน จำนวน 57 คน และชั้นปี 6 จำนวน 60 คน รวม
กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 345 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามความรู้และเจตคติในการ
ป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนมัธยมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้าง
ขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่
เกี่ยวข้อง แบบสอบถาม มีข้อความจำนวน 39 ข้อ ประกอบ
ด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ส่วน
ที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิด และส่วนที่
3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อการตั้งครรภ์ลักษณะ
แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
(1=น้อยที่สุด และ 5=มากที่สุด) โดยในการศึกษารั้งนี้ผู้
ศึกษาแปลผลโดยใช้จำนวนและค่าร้อยละ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงของ
เนื้อหา รวมทั้ง ความถูกต้อง และเหมาะสมของภาษาที่ใช้
โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ทำการปรับ แก้ไขความถูก
ต้องและตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง
ก่อนนำไปทดสอบหาความเชื่อมั่น ของเครื่องมือกับกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการ
ศึกษา จำนวน 30 ตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์
หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟาของครอนบาค (cronbach's alpha coefficient)
ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.78 แล้วนำไปปรับปรุงข้อความต่างๆ
ในแบบสอบถามให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้เก็บ
ข้อมูลจริงในการวิจัย

ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558 โดยผู้
วิจัยแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและให้กลุ่มตัวอย่าง
ทำแบบสอบถามใช้เวลาประมาณ 40 นาที ผู้วิจัยเป็นผู้
รวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองหลังจากกลุ่มตัวอย่าง
ตอบแบบสอบถามเสร็จทันที ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน
จำนวนทั้งสิ้น 345 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

วิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ ความรู้ เจตคติ ในการป้องกันการตั้งครรภ์
โดย การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ
(percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (standard deviation) ค่าสูงสุด (max)
ค่าต่ำสุด (min)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน พบว่า เป็นเพศหญิง
ร้อยละ 54.20 เพศชายร้อยละ 45.80 ส่วนใหญ่มีอายุ 15 ปี
ร้อยละ 21.74 รองลงมาคืออายุ 18 ปี ร้อยละ 20.87
การศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 21.76
รองลงมาศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ
21.36 ช่องทางการรับความรู้เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์
ส่วนใหญ่ได้รับความรู้จาก เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ร้อยละ
72.75 รองลงมา คือครู/อาจารย์ ร้อยละ 70.43

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม
ระดับความรู้

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
สูง	82	23.77
ปานกลาง	214	62.03
ต่ำ	49	14.20
รวม	345	100.00
$(\bar{X} = 9.56 \quad S.D = 2.85)$		

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับ
การป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ
62.03 รองลงมาคือมีความรู้ที่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 23.77 และ
มีความรู้ที่อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 14.20

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ตอบถูก จำแนกรายข้อ (n=345)

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์	ตอบถูก	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. การคุมกำเนิดแบ่งออกเป็นกี่แบบ อะไรบ้าง	242	70.14
2. ข้อใดไม่ใช่ความหมายของการคุมกำเนิด	200	57.97
3. การคุมกำเนิดชนิดใดเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์มากที่สุด	210	60.87
4. การคุมกำเนิดชนิดใดสามารถป้องกันการตั้งครรภ์และป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้	278	80.58
5. ฤงยางอนามัยในประเทศไทยมีขนาดเท่าใดบ้าง	235	68.12
6. การคุมกำเนิดแบบใดที่สะดวกและปลอดภัยมากที่สุด	285	82.61
7. การใช้ฤงยางอนามัยชั้นตอนใดไม่ถูกต้อง	202	58.55
8. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของความล้มเหลวจากการใช้ฤงยางอนามัย	137	39.71
9. ยาเม็ดคุมกำเนิดโดยทั่วไปบรรจุแผงละกี่เม็ด	123	35.65
10. การเริ่มรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิดควรเริ่มเม็ดแรกเมื่อใด	169	48.99
11. ช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการกินยาคุมกำเนิดคือช่วงใด	152	44.06
12. หากลืมกินยาเม็ดคุมกำเนิด 1 เม็ด ควรปฏิบัติอย่างไร	80	23.19
13. ข้อใดไม่ใช่อาการข้างเคียงของยาเม็ดคุมกำเนิด	193	55.94
14. เมื่อกินยาเม็ดคุมกำเนิดติดต่อกันเป็นระยะเวลาานานจะเกิดผลเสียต่อร่างกายอย่างไร	78	22.61
15. ข้อใดคือข้อดีของยาเม็ดคุมกำเนิด	252	73.04
16. ยาคุมฉุกเฉินมีความหมายว่าอย่างไร	102	29.57
17. ข้อจำกัดของการใช้ยาคุมฉุกเฉินคือข้อใด	107	31.01
18. อันตรายของการใช้ยาคุมฉุกเฉินคือข้อใด	93	26.96
19. ข้อใดคือวิธีการใช้ยาคุมฉุกเฉิน	85	24.64
20. ยาคุมฉุกเฉินจะมีประสิทธิภาพลดลงและเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์มากขึ้นเนื่องจากสาเหตุใด	71	20.58

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบถูกมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ ฤงยางอนามัยเป็นการคุมกำเนิดที่สะดวกและปลอดภัยมากที่สุด ตอบถูก ร้อยละ 82.61 ฤงยางอนามัยเป็นการคุมกำเนิดที่สามารถป้องกันการตั้งครรภ์และป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ ตอบถูกร้อยละ 80.58 และข้อดีของยาเม็ดคุมกำเนิดคือมีประสิทธิภาพการคุมกำเนิดสูง, ประจำเดือนมาปกติและเมื่อหยุดยาแล้ว สามารถกลับมามีบุตรได้เหมือนเดิม ตอบถูกร้อยละ 73.04

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับเจตคติ

ระดับเจตคติ	จำนวน	ร้อยละ
สูง	65	18.84
ปานกลาง	204	59.13
ต่ำ	76	22.03
รวม	345	100.00

$(\bar{X} = 2.85 \text{ S.D} = 0.24)$

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเจตคติในการ ร้องลงมามีความรู้ที่อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 22.03 และมีความ
ป้องกันการตั้งครรภ์ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.13 รู้อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 18.84

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีเจตคติในการป้องกันการตั้งครรภ์ จำแนกรายข้อ (n=345)

เจตคติที่มีต่อการป้องกันการตั้งครรภ์	ระดับเจตคติ				
	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)
1. การมีเพศสัมพันธ์กับคนรักไม่จำเป็นต้องมีการคุมกำเนิด	55(15.94)	48(13.91)	62(17.97)	87(25.22)	93(26.96)
2. ผู้หญิงที่ประจำเดือนมาไม่ปกติไม่จำเป็นต้องมีการคุมกำเนิดก็ได้	85(24.64)	35(10.14)	78(22.61)	68(19.71)	79(22.90)
3. การคุมกำเนิดเป็นหน้าที่ของผู้หญิงเท่านั้น	133(38.55)	31(8.99)	86(24.93)	55(15.94)	40(11.59)
4. การคุมกำเนิดเป็นสิ่งที่ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมีส่วนรับผิดชอบร่วมกัน	180(52.17)	77(22.32)	40(11.59)	30(8.70)	18(5.22)
5. การคุมกำเนิดสามารถใช้ได้เฉพาะหญิงที่แต่งงานแล้วเท่านั้น	72(20.87)	41(11.88)	56(16.23)	77(22.32)	99(28.70)
6. การคุมกำเนิดในผู้หญิงมีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายมากกว่าการคุมกำเนิดในผู้ชาย	143(41.45)	35(10.14)	74(21.45)	50(14.49)	43(12.46)
7. ผู้ชายต้องป้องกันการตั้งครรภ์เฉพาะกับหญิงบริการเท่านั้น	95(27.54)	51(14.78)	61(17.68)	63(18.26)	75(21.74)
8. คู่สมรสควรมีการวางแผนกำหนดจำนวนบุตรในครอบครัวของตนให้เหมาะสม	201(58.26)	57(16.52)	35(10.14)	25(7.25)	27(7.83)
9. ผู้หญิงทุกคนสามารถใช้วิธีคุมกำเนิดได้ทุกวิธี	120(34.78)	57(16.52)	72(20.87)	51(14.78)	45(13.04)
10. การที่ฝ่ายชายเป็นผู้คุมกำเนิดเองเป็นการแสดงถึงความรับผิดชอบ	145(42.03)	70(20.29)	47(13.62)	45(13.04)	38(11.01)
11. หากนักเรียนอยากรู้เรื่องการคุมกำเนิดที่ถูกต้องควรปรึกษาเพื่อนที่มีประสบการณ์	110(31.88)	53(15.36)	78(22.61)	56(16.23)	48(13.91)
12. การคุมกำเนิดทำให้อารมณ์ทางเพศลดลง	80(23.19)	50(14.49)	83(24.06)	70(20.29)	62(17.97)
13. การคุมกำเนิดที่ดีควรป้องกันการตั้งครรภ์และป้องกันโรคได้ด้วย	195(56.52)	51(14.78)	37(10.72)	35(10.14)	27(7.83)
14. หากต้องการคุมกำเนิดที่ถูกวิธีและเหมาะสมควรปรึกษาแพทย์ หรือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	232(67.25)	41(11.88)	30(8.70)	28(8.12)	14(4.06)

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีเจตคติในการป้องกันการตั้งครรภ์ จำแนกรายข้อ (n=345) (ต่อ)

เจตคติที่มีต่อการป้องกันการตั้งครรภ์	ระดับเจตคติ				
	มากที่สุด จำนวน (ร้อยละ)	มาก จำนวน (ร้อยละ)	ปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	น้อย จำนวน (ร้อยละ)	น้อยที่สุด จำนวน (ร้อยละ)
15.หากยังไม่แต่งงานจำเป็นต้องคุมกำเนิดเมื่อมีเพศสัมพันธ์	172(49.86)	59(17.10)	45(13.04)	44(12.75)	25(7.25)

จากตาราง 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ หากต้องการคุมกำเนิดที่ถูกต้องและเหมาะสมควรปรึกษาแพทย์ หรือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เห็นด้วยมากที่สุดร้อยละ 67.25 คู่สมรสควรมีการวางแผนกำหนดจำนวนบุตรในครอบครัวของตนให้เหมาะสม เห็นด้วยมากที่สุดร้อยละ 58.26 และการคุมกำเนิดที่ดีควรป้องกันการตั้งครรภ์และป้องกันโรคได้ด้วย เห็นด้วยมากที่สุดร้อยละ 56.52

อภิปรายผล

ความรู้ เรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนจันทบูรเบกษาอนุสรณ์ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้เรื่องเพศที่แตกต่างจากสถานบันการศึกษาเดิมก่อนที่จะเข้ามาศึกษาที่สถาบันการศึกษาแห่งนี้ และนักเรียนในวัยนี้ถือว่าอยู่ในช่วงวัยรุ่น จึงมีความอยากรู้อยากเห็นในเรื่องเพศ ในขณะที่เดียวกันปัจจุบันเทคโนโลยีในการสืบค้นข้อมูลมีความหลากหลายและทันสมัยสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย ทำให้นักเรียนสืบค้นหาข้อมูลจากแหล่งดังกล่าวมากกว่าการให้ความสำคัญเรื่องเพศในชั้นเรียน และถูกชักจูงจากเพื่อนในการหาข้อมูลจากแหล่งที่ผิด ก็จะทำให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ผิดๆในเรื่องเพศหรืออาจจะมีความรู้เพียงครึ่งๆกลางๆ จึงอาจส่งผลให้นักเรียน มีความรู้เรื่องเพศศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของวารสารณ์ที่ศึกษาทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อยู่ใน

ระดับปานกลาง⁹ และโฉมเฉลา ซึ่งได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดของนักศึกษาหญิง กศ.พ. พบว่านักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดอยู่ในระดับปานกลาง¹⁰ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาคั้งนี้ ซึ่งได้ทำการศึกษาความรู้เจตคติ ความเชื่อและพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนไทยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องถุงยางอนามัย/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับน้อย

เจตคติ ในการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนจันทบูรเบกษาอนุสรณ์ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอกเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า ในปัจจุบันสภาพแวดล้อมได้เปลี่ยนแปลงสู่ยุคโลกไร้พรมแดนที่การสื่อสารมีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ทำให้นักเรียนมีความใกล้ชิดเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพิ่มมากขึ้น เช่น ธุรกิจการค้าต่าง ๆ ที่ใช้สื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งพบเห็นได้จาก การดูทีวี วิทยุโฆษณา โทรศัพท์มือถือ คลิปวิดีโอ วีซีดี และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นเกี่ยวกับเรื่องเพศ ที่ไม่เหมาะสม ทำให้มีส่วนในการกระตุ้น ชักจูง หรือมีอิทธิพลต่อเจตคติและความเชื่อในเรื่องเพศที่ไม่สร้างสรรค์หรือไม่ถูกต้อง จึงอาจส่งผลทำให้นักเรียน มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิลาวัล¹² ซึ่งได้ศึกษาความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนโพนพิทยาคม ตำบลโพนอำเภอราศีไศล พบว่าระดับเจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมในการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียนมัธยมศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ

สุวิทย์¹³ ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทักษะและพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดหนองคาย พบว่า นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับเพศค่อนข้างดี

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. การแก้ไขปัญหาการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ต้องอาศัยความร่วมมือกันในการให้คำแนะนำและความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่วัยรุ่น โดยเน้นการแก้ปัญหาาร่วมกันแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครู เจ้าหน้าที่ด้านสุขภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการป้องกันการตั้งครรภ์ ส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องปัญหาทางเพศศึกษาที่ควรรู้ สร้างเสริมให้ รู้จักคิดและปฏิบัติเพื่อให้ตนเองรอดพ้นจากสถานการณ์เสี่ยงทางเพศ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกวิธีการคุมกำเนิดในนักเรียนมัธยมศึกษา เพื่อวิเคราะห์และให้ความรู้เรื่องการใช้วิธีการคุมกำเนิดให้ถูกต้องเหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาเจตคติเกี่ยวกับการใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดและถุงยางอนามัยในนักเรียน เพื่อวิเคราะห์และปรับเปลี่ยนเจตคติให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาความช่วยเหลือ และความร่วมมืออย่างยิ่ง จากคณะครูอาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนจันทบุรุษอนุสรณ์ตำบลเกษตรวิสัย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ที่เสียสละเวลา และให้คำแนะนำ ทำให้การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และสำเร็จสมบูรณ์ไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. สุรศักดิ์ ฐานิพานิชสกุล, วิทยา ธิฐาพันธ์ และคณะ, บรรณาธิการ. การตั้งครรภ์ที่ไม่ต้องการ ; วิกฤติเวชปฏิบัติปริกำเนิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ . พี.เอ. ลีฟวิ่ง การพิมพ์; 2555: 143-149.
2. อรพินธ์ เจริญผล,บรรณาธิการ. การตั้งครรภ์ที่ไม่ต้องการในวิกฤติเวชปฏิบัติปริกำเนิด. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ. พี.เอ.ลีฟวิ่งการพิมพ์; 2555 : 157 - 162.
3. ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. สภาวะการมีบุตรของวัยรุ่นไทย พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์; 2555.
4. วัลยา ธรรมพินิจวัฒน์. เพศศึกษาสำหรับวัยรุ่น ไทย. วารสารสภาการพยาบาล 2553; 25 (4) : 5-9.
5. สร้อย อนุสรณ์ธีรกุลและสุนรนาท ขมะณะรงค์. ปัจจัยทำนายนายการใช้บริการอนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่นที่ไม่ได้วางแผนการตั้งครรภ์. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ 2551; 31(1) : 133-38.
6. เบลุจพร ปัญญา. การทบทวนองค์ความรู้การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข; 2553.
7. สุมาลย์ นิธิสมบัติ. การตั้งครรภ์ของมารดาวัยรุ่น [วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2553.
8. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเกษตรวิสัย. รายงานผลการดำเนินงานสาธารณสุขประจำปี งบประมาณ 2557. ร้อยเอ็ด: สำนักงาน สาธาณสุขอำเภอเกษตรวิสัย; 2557.
9. วราภรณ์ สาวิลีธี. ทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม 2559 :13(2) 47-56.

10. โฉมเฉลา น้อยเทศ. ความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม การคุมกำเนิดของสตรีที่สมรสแล้วศึกษาเฉพาะ กรณีนักศึกษาหญิง กศ.พป. สถาบันราชภัฏ นครปฐม[วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี]. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม; 2545.
11. ศิริยุพา นันสุนานนท์, นิกร ดุสิตสิน. การให้ความรู้เรื่อง เพศศาสตร์ศึกษาในโรงเรียนมัธยม [ซีดีรอม]. กรุงเทพมหานคร:สำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติ; 2549.
12. วิลาวรรณ ชินวงศ์. ความรู้และเจตคติ เกี่ยวกับการ ป้องกันการตั้งครรภ์ของนักเรียน มัธยมศึกษา โรงเรียนไผ่งามพิทยาคม ตำบลไผ่ อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ [วิทยานิพนธ์ ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต]. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย มหาสารคาม; 2554.
13. สุวิทย์ เต็นศิริอักษร. อุบัติการณ์การตั้งครรภ์ และภาวะ แทรกซ้อนของสตรีวัยรุ่นใน โรงพยาบาลหนองคาย. จุฬาลงกรณ์เวชสาร 2551;52(2):11-23.